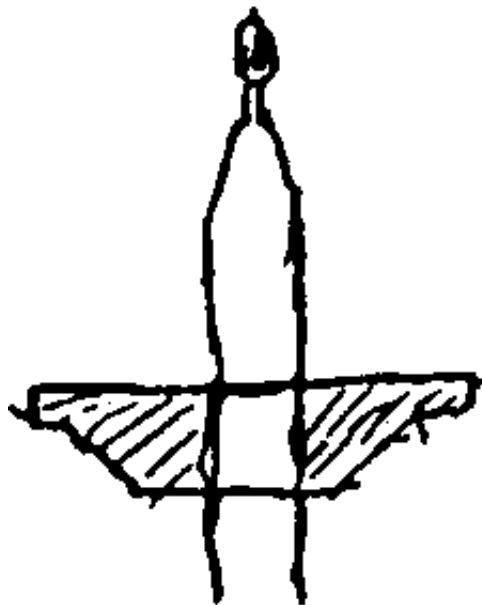

31.

Herényi astrophysikai Observatorium 1883. dec. 27.

Kedves Miklós Bátyám!

Bocsáss meg, hogy tartozásom lerovásával eddig is késtem. Sok nagyobb kiadásom a legjobb akaratot is meghiusította. Holnap, ha csak az idő végtelen zordra nem fordul, valamelyikünk bemegy Szombathelyre s az összeget elküldeni fogja. Fogadd a hosszú várakozásért köszönetemet!

Az üstökös észlelés rendkívül jól megy, már több igen hasznavehető eredményt kaptam, rajzokat eddig csak skizziroztam az észlelésnél, később még 3-4 észlelés bevárása után fogom rajzolni a spektrumát²³⁸. Nem képezed milyen fénytéljes a műszer²³⁹, a legnagyobb könnyűséggel mérek vele, anélkül, legtöbbször, hogy a tűt megvilágítanám, sőt a multkor a spektrumot direkt össze hasonlítottam hidrür spektrummal! A kísérlet így ment:

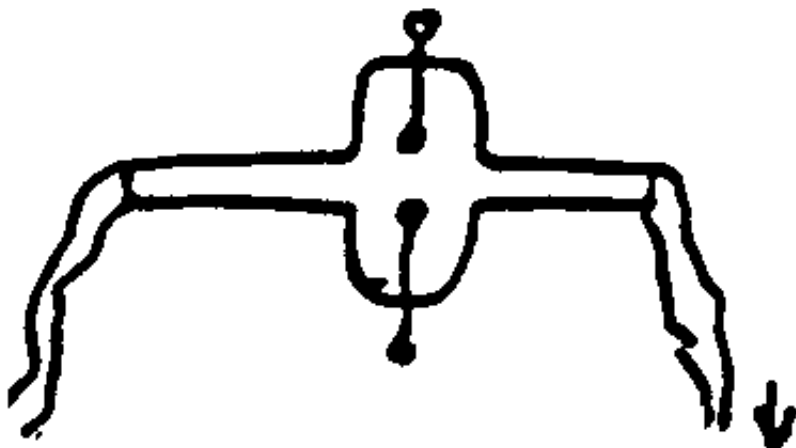
Csináltam kis platin csőből brennert mely csak ekkora lángot ad.

Dugaszlap segélyével a rés elé alkalmazom a Vogel-féle adapteurbe.

Az egészet úgy állítom be hogy az üstökös spektrum felül, a hidrüré pedig alul látszik a látmezőben. A kis cső tologatása által igen jól össze lehet hozni a két spektrumot. A legteljesebb egybe vágást konstatáltam közöttük minap, különösen jól látszik ez a középső vonalon; a másik kettő ködös, nincs éles vége, de azért helyzete a hidrürével teljesen megegyezik. Meglepőbb kísérletet még nem tettem távcsövön, ennél.

Miután ily erős a megegyezés, mi a mérésekből is kitűnik, éredekemben áll a hidrür spektrumát a lehető legbehatóbban vizsgálni s legpontosabban lemérni. Erre a napspektrumot s a hidrürét úgy hasonlítottam össze, hogy egyszer a napspektrum egyes vonalait azután a hidrür megfelelő sávját mértem, többször felváltva. S az általad az akadémiái értekezésekben közölt ?Benzingáz? spektrumának méréseinél²⁴⁰, úgy az én Bunsenláng össze hasonlításomnál a márciusi üstökösnél²⁴¹, tetemesen nagyobb értéket kaptam a közép vonalra. Most tehát azon kételyem merült fel nem változik-e a hidrür spektrum különböző

körülmények között, feltéve hogy mindig Bunsen lángban van elégetve? A napokban ezt fogom kutatni, s ez egyenletesen állandó lesz akkor nagy pontossággal, 0.1 mmm teljes biztossággal fogom a három fő vonal helyzetét meghatározni, s minden ezutáni mérésnél controlnak használni. Nagyon szeretném ha Kövesligethy ur közölné velem e célra az általa észlelt szénhydrogén vegyületek spektrumait²⁴². Természetesen csak a három engemet érdeklő sávra. Nem tudom mikor érkeznek meg. Talán holnap írok neki megkérem az adatok megküldésére. Én a legközelebbi tiszta napot e célra fogom fordítani. Differenciális méréseket teszek, közellevő nap és gáz vonal között. Ezt biztosabbnak tartom e célra minden scála meghatározásnál. Láthatod hogy én is egészen üstökös lettem minden dolgom nyugszik, folyton a műszer scála érték meghatározásán s a hydrür spektrumán vesződöm. Ma kisebb rendű exploziom²⁴³ is volt vele. Talán ismered a légszivattyunk magas buráját? A Wimhurst gép szikráit vezettem át hydrür gőzön 60 mm nyomásnál, de igen gyenge lévén a spektrum, levegőt eresztettem hozzá, hogy a szikra élesebb legyen. Mikor kellő mennyiségű levegő volt benn explodált s a burát ledobta.

légszivattyu gázcsap

Pista gyerek²⁴⁴ óriási ijedségén kívül baj nem esett, az üveg sem törött el. Holnap azonban megpróbálok Geisslercső formát fujni, melyben mindenféle nyomás, még 1-2 légnyomás mellett is észlelhessem a spektrumot.

Nem képzeld mennyire sajnálom hogy nem tanácskozhatom veled egyben másban, mennyivel több eredményt mutathatnék fel ha közben hol egyben hol másban véleményedet tanácsodat kérhetném.

Pista öcsénk ma elküldte számodra a keserű narancs szüret eredményét, miután nem jöttél el megenni.

Fogadd mindnyájunk szíves jókívánatait a közelgő ujévre

Híved

Jenő